

DE NYA BÖCKERNA

GUNNAR EKELOF SOM PROSATÖR.

Av STEN SELANDER.

För somliga av dem som i Gunnar Ekelöf ser en av de största och originellaste begåvningarna bland våra yngre författare kom hans senaste diktsamling i huvudsak som en besvikelse. Med desto större glädje tar man därför emot den ungefär samtidigt utgiven prosabok, "Promenader". Själv betecknar Ekelöf dess innehåll som "småprosa". Och det kan vara riktigt om man bara änker på det yttre formatet: meditationer, minnesbilder, prosapoem, korta, antydande noveller, vad som på åttiotalet kallades skisser. Men som konst saknar denna "småprosa" ingalunda storhet. Den äger ett av den goda konstens förnämsta kännetecken: att rymma mer än den ger sig ut för. Och i sin art kommer den ofta det fulländade så nära, att frågan om yttre format blir helt likgiltig.

Att börja med skriver Ekelöf en prosa sådan som man mycket sällan får njuta av: fast och ändå smidig, genomskinligt klar och samtidigt fylld av glidande dagar och skuggor som ett djupt vatten, klassiskt ren och omedelbart levande. Dessutom har han ett ordförråd som är så överraskande rikt och så ständigt aktuellt i hans

Gunnar Ekelöf.

GUNNAR EKELOF:
Promenader.
Bonnicers.

medvetande, att han aldrig behöver tillgripa krystade nybildningar för att finna "le mot juste", det enda rätta ordet som gör just den effekt han avsett. Med "Promenader" visar Ekelöf sig med en gång vara en av den svenska prosastilens mästare.

En annan stor tillgång har han i sitt minne, ett minne av samma genialt konkreta, häpnadsväckande tydliga slag som Harry Martinsons. Han kan få det gångna att återuppträda så åskådligt, med sådana pregnanta, klart sedda detaljer, att det får en sorts mer än naturlig, drömskarp verklighet. Över huvud taget är åskådligheten ett av hans kännetecken också när han för fram rena fantasibilder. I det "jakt-slott" han roar sig med att bygga upp i tankarna — ett hus som jag ofantligt gärna ville bo i — ser man för sig varje rum och nästan varje möbel. Och då han vill få fram hettan och torkan under en sommar utan regn, talar han om "de stackars slokande syrenera, vilkas blad på kvällarna varit mjuka och torra som skinnlappar" — hur beundransvärt är inte detta både sett och återgivet! — i stället för att komma med allmänliga, abstrakta lamentationer. Skildringarna i "Promenader", antingen de avspeglar en stadsgatas beklämmande söndagstom-

het, en renslakt i vinterskymningen utanför en jämtländsk ödemarksgård eller den ångestfullt gläslara sommarnatten över Lapplands skogsbygder, kunde tjäna som skolexempel på konktionens betydelse för en ordkonstnär. Han kan skriva om det vanligaste, det enklaste; om det är tillräckligt infölsamt uppfattat, tillräckligt levande, blir det ändå nytt och fritt från banalitet, åtminstone om språket är så absolut rent från banala klicheer som hos Ekelöf. Och samtidigt ger Ekelöf långt mer än bara exakta fotografier. Intensiteten i hans upplevelse och nyckapande av verkligheten låter det sedda osökt växa ut till symbol och bli besjälad på ett sätt som biter sig fast i minnet.

På samma nivå som "Klockor över staden", "Verklighetsflykt", "Vad åskan sade", "Dvärgen, poeten och Lappland" och några av de andra stämningbilderna står ju inte allt i "Promenader". Där finns en fantasi från Ekelöfs surrealistiska tid, "Solnedgången", som nog delvis är starkt suggestiv, men ändå ganska svår att få något riktigt grepp om. Och ett par mer novellartade ting, som "En bizarr historia", "Ett 30-talsöde" och "Tre brev", blir så pass vaga i människoteckningen, att de knappast gör något starkare intryck; den verkliga novelistens förmåga att krypa in i en annans skinn har Ekelöf åtminstone ännu inte visat sig äga. Han är näppeligen filosof, som han försöker vara i sin senaste diktsamling, eller människoskapare. Antingen han skriver vers eller prosa, är han först och sist lyriker. Och det är mycket nog, när lyriken är av så ovanligt hög klass som hans.

S. S.—r.